روزنامه شرق

سیاست . روزنامه

شکوری‌راد: به دنبال شفاف‌سازی عملکردها بودیم — صفحه ۸

افروغ: با اصرار امضا گرفتند و بعد گفتند پس بگیر! — صفحه ۸

حبس در تعلیق — صفحه ۱۰

یـادداشت

عامل افزایش تحقیق‌وتفحص

عوض حیدرپور*

تحقیق‌وتفحص از ابزار نظارتی مجلس به‌شـمار می‌رود و گزارش‌هایی که از این امر تهیه می‌شـود قابل استناد است چرا که هر ابهامـی در خصوص هر موضوعی شفاف شـده و برطرف شدن این ابهامات به صـورت گزارش برای مشخص‌شـدن موضوعات مورد ابهام کاملا قابل اسـتناد اسـت. تحقیق‌وتفحص از هـر موضوعی به‌صورت کتبی به هیات‌رییسـه مجلس ارجـاع می‌شـود و پـس از آن براسـاس مـاده ۱۹۹ آیین‌نامـه داخلـی مجلس، هیات‌رییسـه پرونـده تحقیق‌وتفحص را به کمیسـیون تخصصی ارجـاع می‌دهد و کمیسـیون حداکثر ظـرف دوهفته از تاریخ وصول پرونـده، اطلاعات خود را به صورت گزارشـی مبنی بـر تصویب یا رد تقاضای تحقیق‌وتفحص به هیات‌رییسـه مجلس ارایه می‌کند. در مجلس هشـتم ۱۸مـورد درخواسـت تحقیق‌وتفحص از دستگاه‌های مختلف به هیات‌رییسه رسید که بررسـی شد و گزارش سه مورد از آنها هـم در صحن علنی مجلس قرائت شـد اما در مجلس نهم حدودا ۶۱ درخواسـت تحقیق‌وتفحص از سـوی هیات‌رییسـه مجلس اعلام وصول شـده اسـت که این پرونده‌ها در حال بررسی هستند و برخی هم در نوبت قرائت گزارش به سر می‌برند. یکـی از پرونده‌هـای تحقیق‌وتفحص در مجلس هشـتم که بسـیار هم جنجالی شـد پرونده شورایعالی امور ایرانیان خارج از کشـور بـود. برگزاری همایـش بزرگ ایرانیان خارج از کشور و صرف هزینه‌های هنگفت در این همایـش در اذهان مردم و مسـوولان جامعه پرسش‌هایی را ایجاد کرد که بالاخره منجر به تحقیق‌وتفحص مجلس از شورایعالی ایرانیان خارج از کشور شد. بعد از تصویب طرح تحقیق‌وتفحص از شورایعالی ایرانیان خارج از کشور مقرر شد که کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس به انتخاب اعضای کمیته تحقیق‌وتفحص بپردازند برای تحقق این امر ۱۵نماینده‌برای کمیته تحقیق‌وتفحص مامـور شـدند. گـزارش تحقیق‌وتفحص مجلس از آموزش‌عالی هم بسیار جنجالی شد نمایندگان مجلس در این جلسه با یک فوریت با طرح حمایت از تاسیس و تقویت موسسه‌ها و مراکز آموزش‌عالی غیردولتی موافقت کردند که ضمن تغییر روند تصویب اساسنامه دانشگاه آزاد، بر وقف غیرقانونی اموال این دانشگاه تاکید داشت و رسانه‌ها هم بسـیار به این موضـوع پرداختند باید توجه داشت که طرح‌های تحقیق‌وتفحص ضمانـت اجرایی ندارد و تنهـا اگر جرم یا تخلفی در آنها اثبات شـود، به قوه‌قضاییه یا دیوان عدالت اداری فرسـتاده می‌شـود تا به آنها رسیدگی شـود. اما صرف قرائت گزارش در صحن علنی فقط می‌تواند باعث آگاهی مردم از تخلفات احتمالی شود. طبق قانون اساسی، مجلس، حق تحقیق‌وتفحص در همـه امور کشـور را دارد اما شـورای نگهبان با تفسیری که از این اصل داشت، تحقیق‌وتفحص از نهادهـای تحت نظر رهبری را منوط به اجازه ایشان کرد، یکی دیگر از نکات خاص مجلس هشتم تصویب تنخواه به جای بودجه در دو سـال پیاپی بود. مجلس هشتم به دلیل دیر ارایه شدن لوایح بودجه، دو ماه اول سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ را به صورت تنخواه گردان در اختیار دولت قرار داد و با وجود اعتراض‌های فراوان هیچ‌گاه نتوانستند دولت را مجبور به ارایه به‌موقع لوایح بودجه کنند، حتی تصویب و تعیین زمان ارایه بودجه نیز نتوانست دولت را وادار به رفتار قانونمند کند.

* عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس

ادامه در صفحه ۹

آغاز

مجالس اول تا پنجم و عنصر مصلحت

حسین سخندان

تحقیق‌وتفحص از دستگاه‌های مختلف در کشور، موضوعی است که در طول ادوار مجلس هم اصرارهای بی‌حدوحصری بر اجرای آن شده و هـم هزینه‌های فراوانی برای اجرایی‌شـدن آن. تفحص در هریک از امور کشور طبق آیین‌نامه داخلی مجلس حق نمایندگان ملت است اما مهم‌تر اینکه اغلب این تفحص‌ها با وجود صرف زمان و هزینه‌های بسیار در نیمه‌راه رها شده یا فرصت کافی برای اتمام آن در طول عمر مجلس مهیا نشده است. طبق ماده ۱۹۹ آیین‌نامه داخلی مجلس، مهلت انجام تحقیق‌وتفحص شـش‌ماه از تاریخ صدور احکام اعضای هیات توسط رییس مجلس است که در صورت ضرورت با درخواست هیات و تصویب هیات‌رییسه مجلس تا شش‌ماه دیگر قابل تمدید است. به این ترتیب هر تفحصی حداکثر باید در طول یک سال کاری نمایندگان بررسی و به کمیسیون مربوطه ارجاع داده شود. اما معمولا تحقیق‌وتفحص‌های ناکام، عدد قابل‌توجهی در ادوار مجلس نشان می‌دهد. مثلا با نگاهی به عملکرد مجلس هفتم، بیش از ۱۱ تفحص ناتمام مشاهده می‌شود که با وجود بررسـی آن در هیات‌های تخصصی مجلس هشتم، هیچ‌وقت برای قرائت گزارش به صحن علنی نرسید. عملکرد نظام بانکی کشور، از جمله آن طرح‌هایی بود که گزارشـی از آن تهیه نشـد. نمایندگان نبود سازوکارهای مناسب برای پشتیبانی کارشناسی از این پرونده‌ها و پیگیری مناسب در مراجع اداری و قضایی را موجب عدم‌حصول مجلس به نتایج مورد نظر و البته گاهی هم کوتاهی از سـوی مجلس را دلیل به سرانجام‌نرسـیدن این طرح‌ها عنوان می‌کردند. اگرچه ابزار نظارتی مجلس و تحقیـق در مورد نهادها در صورت بـروز موارد ابهام‌آمیزی باید اسـتفاده شود، اما جای سوال اینجاست که صرف جلسات متعدد و هزینه‌های سرسام‌آور برای تحقیق‌وتفحص از نهادهای گوناگون -که در اکثر موارد با شـکایت و تکذیبیه‌های سازمان مورد نظر هم روبه‌رو می‌شد- تاکنون چه دستاورد مشخصی برای جلوگیری از قانون‌شکنی داشته اسـت و آیا معطل‌ماندن این تحقیق‌ها خود به بی‌اثرشدن این ابزار نظارتی نخواهد انجامید؟ به هر حال سوال، استیضاح، تذکر، نطق و تحقیق‌وتفحص از موارد مهم نظارتی مجلس هسـتند که در اصول ۶۹ تا ۹۰ قانون اساسـی در قالب وظایف مجلس شورای اسلامی و در دو بعد نظارت و قانونگذاری به آنها اشـاره شده است. مجلس شورای اسلامی به علت گسـتردگی اختیارات نظارتی و اینکه عصاره فضایل ملت اسـت، از سوی بنیانگذار جمهوری اسـلامی ایران در راس امور دانسته شده و همین مساله نیز از نکات مهم، جهت وزن‌دهی و تعمیق جایگاه مجلس به‌شمار می‌رود. برخی متخصصان امر تقنین و نظارت معتقدند که موارد یادشده ابزارهای مهم نظارتی مجلس و برخی دیگر از کارشناسان معتقدند که اینها روش‌هایی برای برقراری مهم‌ترین وظیفه خانه ملت پس از قانونگذاری یعنی «نظارت» هستند، اما صرف‌نظر از این برداشت‌ها، مساله مهم، استفاده صحیح از این امکانات، در جهت انجام وظایف قوه مهمی همانند مجلس است، زیرا هرگونه کمی و کاستی در انجام وظایف این قوه موجب بروز اختلال و نارسـایی در عملکرد سایر قوا و دسـتگاه‌های کشور اعم از دولتی و خصوصی خواهد شد. نگاهی به عملکرد مجالس از دوره اول تا نهم، نشـان‌دهنده استفاده متفاوت مجالس از ابزار یا روش‌های نظارتی پیش‌بینی‌شـده در قانون اساسی است. در برخی موارد، استفاده کاملا برای پیشبرد روح حاکم بر قانون و در موارد دیگر در جهت ابزاری‌کردن تحقیق‌وتفحص بوده است تا جایی که تحقیق‌وتفحص از روح خود در عمل، فاصله گرفته و شرایط استفاده پیشگیرانه یا بازدارنده‌ای را برای آن نمی‌توان متصور بود. هرچند تمامی موارد از تذکر و نطق و سوال و استیضاح تا تحقیق‌وتفحص کارکردهای مربوط به خود را داشـته و برای کاستی‌های موجود در انجام آنها باید شـرح مفصلی نوشت. جسـت‌وجو و تحقیق و واکاوی در عملکرد هر بخش به‌منظور تقویت سلامت کاری آن می‌تواند کاستی‌ها و کژی‌های احتمالی عملکرد دسـتگاه‌ها و متولیان امور را مشخص کند. بنابراین می‌توان تحقیق‌وتفحص را ابزار بسـیار مهم و کارآمد نسـبت به سایر مولفه‌های نظارتی مجلس دانست. با این حال به‌نظر می‌رسد این ابزار مهم و کارآمد برای اعمال نظر نمایندگان ملت در جهت انجام اثربخش امور کشـور در حال حاضر چندان کارآمد یـا بازدارنده نبوده و دلیل این مسـاله نیز در نوع رویکرد خود نمایندگان در نتیجه‌گیری از این بخش بسـیار مهم قانونی و نظارتی قوه‌مقننه است. یکی از گلایه‌های قابل‌تامل نمایندگان مجلس درخصوص تحقیق‌وتفحص‌ها این است که در نهایت، اگر هم تحقیقات نمایندگان نتیجه قابل‌تاملی در پی داشته باشد، دستگاه یا وزارتخانه‌ای را تحت عنوان وزارتخانه متخلف به افکار عمومی معرفی می‌کنند و در همین‌جا نیز پرونده بسـته خواهد شد، در حالی که اتفاقا این مرحله اول ماجراسـت. از سوی دیگر نکته قابل تاسف تحقیق‌وتفحص‌ها، محدودشدن آنها در نهایت قضیه به دریافت نتیجه، آن هم در بهترین حالت است و در ادامه آن نیز پیگیری خاصی درخصوص برخورد با متخلفان صورت نمی‌گیرد. همین امر موجبات و زمینه‌هـای بروز بی‌توجهی و کاهش حساسـیت‌ها درخصوص این تحقیق‌وتفحص‌ها را در دستگاه‌ها به‌وجود آورده است.

برخـی نمایندگان مجلس معتقدند که یکـی از چندین دلیل به نتیجه نرسیدن تحقیق‌وتفحص‌ها در مجلس، بی‌انگیزگی یا اهرم‌های فشاری است که بعضا بر نمایندگان غلبه می‌کند. به هر حال حفظ شأن و جایگاه رفیع مجلس از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است و برطرف‌کردن برخی نیازهای نمایندگان در این سطح برای کارکرد بهتر آنها بی‌نتیجه نیست. تحقیق‌وتفحص بعد بسیار مهمی از نظارت در مجلس است و اگر در پیچ‌وتاب‌ها کار نیمه‌تمام یا بی‌نتیجه یا کم‌اثر جلوه کند تیغ نظارتی مجلس در این بعد کند شده و دود اصلی آن به چشم مردم خواهد رفت.

ادامه در صفحه ۹

بررسی اجمالی تحقیق‌وتفحص‌هایی که معمولا به فرجام نمی‌رسند

تلاش‌های ناتمام بهارستان

عکس: مهدی حسنی، شرق

مجلس ششم و پیگیری یکی از اهرم‌های نظارتی قوه‌مقننه

تحقیق جدی می‌شود

احمد سالار: وقتی رییس هیات تحقیق‌وتفحص از سازمان تامین اجتماعـی در مجلس نهم، از گم شـدن ۲۰هزار صفحه از اسناد این تحقیق‌وتفحص سخن گفت، موضوع این اهرم نظارتی مجلس برای چند روز، باز هم به یکی از اخبار مهم کشور بدل شد. اگرچه پس از آن اعلام شد که این اسناد در شرایط نامناسبی پیدا شده است اما تمکین نکردن دستگاه‌ها به بررسی وضعیت عملکرد خود در قالب تحقیق مجلس، موضوعی نیسـت که به امـروز و دیروز بازگردد. اسناد و صورتجلسات ادوار مجالس نشان می‌دهد، تـا قبل از روی کار آمدن مجلس ششـم، واژه «تحقیق و تفحص» به معنای مقطع زمانی امروز، چندان جدی گرفته نشـده بود. مجالس اول تا سوم بیشتر متمرکز بر شرایط خاص کشور پس از انقلاب بودند. وقایع سیاسی طوفانی سال‌های ابتدای انقلاب و شکاف بروز کرده در سطوح عالی کشور، امکان پرداختن به مسایل دیگر را دشوار کرده بود. شوک نابهنگام جنگ نیز مزید بر علت شد تا بیشتر توان دولت وقت، مدیریت تجاوز دشمن، پشتیبانی همه‌جانبه از جبهه‌ها و اداره معیشـت مردم دشوار باشد و مجالس نیز عمدتا، این شرایط را درک کرده و کمتر، به کندوکاو در عملکـرد دولت وقت پرداختنـد. اگرچه مجلس دوم به‌سبب نوع گرایش سیاسی و در راستای مخالفت با دولت میرحسین موسوی، تحقیق‌وتفحص‌هایی را در دستور کار قـرار داد اما عمده آنها در نیمه راه ماند. مجالس چهارم و پنجم نیز به سـبب همسویی نسبی با دولت سازندگی و فضای کمتر سیاسی آن روزها، بیشتر انرژی خود را روی طرح‌ها و لوایح گذاشتند تا روند آبادانی ویرانی‌های جنگ و پیشبرد سیاست‌های دولت آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی، روندی قابل‌قبول داشته باشد.

اما مجلس ششـم تلاش کرد تا به‌گونه‌ای دیگر با این مسـاله مواجه شـود. ماجرای اردوی سالانه دفتر تحکیم وحدت در اسـتان لرسـتان و مرکز آن یعنی خرم‌آباد که درگیری‌هایی را در پی داشـت و سـبب شـد تا دو نفر از اسـتادان مدعو، نتوانند در این مراسـم حضور پیدا کنند، از نخسـتین پرونده‌هایی بود که مجلس ششـم به شکل تحقیق‌وتفحص به آن ورود کرد. هیات تحقیق‌وتفحص چه در اسـتان و چه در تهران، تحقیقات مفصلی انجام داد که واکنش مثبت جامعه دانشگاهی را به‌همراه داشت. آنان از اینکه یکی از قوای کشور به شکل مستقل به آن ماجرا ورود کرده و گزارش آن را بی‌کم‌وکاست در صحن علنی مجلس برای آگاهی مردم قرائت می‌کند، ابراز حمایت کردند.

صداوسیما و تحقیق‌وتفحص

پـس از آن معروف‌تریـن مـورد نظـارت قوه‌مقننه بر نهادهـای حاکمیتـی، تحقیق‌وتفحص مجلس ششـم از سـازمان صداوسـیما بود کـه با هیـات منتخب مجلس چندین‌بار از کم‌توجهی مسوولان وقت سازمان صداوسیما، گله‌مند بودند. رییس و معاون وقت اداری مالی صداوسیما در نهایت به نمایندگان مجلس ششم اجازه دادند تا اسناد تنها پنج حساب صداوسیما را مورد بررسی قرار دهند. اما نتیجه بررسـی همین پنج حسـاب نتایج تامل‌برانگیزی به‌همراه داشـت که در گزارش رسـمی مجلس ششم به این شرح اعلام شد: «رییس و معاون اداری و مالی سازمان صداوسیما بـا توجه به مندرجـات مقدمه و فصـول ۱۲گانه گزارش حاضر و پرونده‌های مختلف، با نادیده گرفتن قانون اساسی، دسـتور مقام‌معظم‌رهبری (درخصوص عدم واریز حداقل ۱۳۰میلیاردتومان درآمد آگهی و تبلیغات از سـال ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۱ به حسـاب خزانه)، مفاد قانون محاسبات عمومی کشور و نیز سایر موارد (به مبلغ حداقل ۳۹۵/۸میلیاردتومان) جمعا درخصـوص مبلـغ ۵۲۵میلیاردو ۸۰۰میلیون‌تومان تخلف و عدول از قوانین شده است.»

بـا آنکـه کمیتـه تحقیق‌وتفحص مجلس ششـم از صداوسـیما تاکید کرد مدیران صداوسـیما و به‌خصوص معاون وقت اداری مالی این سـازمان «مشـمول ماده ۷۶ قانون مجازات اسلامی و در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه دولتی» هستند، اما این پرونده فرجام مشخصی نیافت. با این حال نفس شفاف‌شدن شرایط آن مقطع سازمان، تا حدی نشـان داد که مجلس می‌تواند با در پیش گرفتن رویکرد سازنده در برخورد با دستگاه‌های مختلف کشور و البته انجام رایزنی با مسـوولان مربوطه، شرایط را تا حد زیادی تغییر دهد. تحقیق در سه مورد یعنی درآمد آگهی‌ها، قراردادهای خارجی و هدایا، فرصتی برای تذکر به مسوولان سازمان بود که با حساسیت بیشـتری به این سه حوزه نظارت داشته باشند

تحقیق و تفحص از انتخابات مجلس هفتم

انتخابـات مجلس هفتم نیز از مـواردی بود که مورد بررسی نمایندگان مجلس ششم قرار گرفت. گزارش مفصل تحقیق‌وتفحص درباره انتخابات مجلس هفتم مواردی نظیر نحوه شمارش برگه‌های رای، نحوه تشکیل دفاتر نظارت و بازرسی شورای نگهبان و انتخاب بازرسان آن، روند تشکیل هیات‌های اجرایی و چگونگی ردصلاحیت‌ها را مورد ارزیابی قرار داد.

تحقیق و تفحص صنعت هوایی

سوانح بالای هوایی در کشور سبب شد تا مجلس ششم، به این حوزه نیز ورود کند. معاونت پشـتیبانی، سـازمان هواپیمایی مورد بررسی قرار گرفت. در بحث فروش بعضی از املاک، برخی تخلفات گزارش شـد. از معیار گزینش و انتخاب مدیران سـازمان هواپیمایی کشوری انتقاد شد و در موضوع درآمدهای مکتسـبه از هواپیماهای عبوری، مشکلات ناشی از ساختار سازمانی عدم نظارت بر چگونگی پارک هواپیماها در فرودگاه مهرآباد و مسایلی از این دست نیـز تحقیق صورت گرفـت. آنها در گـزارش خود آورده بودند: «گزارش حاضر در حالی تهیه و به اتمام رسـید که ریاست محترم هیات‌مدیره و مدیرعامل شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی و سرپرست محترم سازمان هواپیمایی کشوری نه‌تنها از همکاری با هیات تحقیق‌وتفحص امتناع نمودند، بلکه از پاسـخ به سوالات و مکاتبات مربوطه نیز خودداری ورزیده و مدیران زیرمجموعه خود را نیز از اقدام به همکاری با هیات تحقیق‌وتفحص منع کردند.»

استات اویل نروژ

موضوع فعالیت این شـرکت نروژی در ایران و اتهامی که به مهدی هاشـمی نسـبت داده شـد سـبب شد تا هیات تحقیق‌وتفحص پیرامون آن تشـکیل شود. مجلس این تحقیق‌وتفحص را به کمیسـیون انرژی محول کرد و کمیسـیون انرژی نیز کمیته ا ی تشکیل داد و پنج نفر از کمیسیون مامور تحقیق‌وتفحص شدند، از وزارتخانه‌های اطلاعات، نفت و وزارت امور خارجه جهت توضیح و کسب اطلاعات به کمیسـیون دعوت شد و بعضی از وزارتخانه‌ها چندبار به کمیسیون دعوت شدند و در نهایت همه اظهار بی‌اطلاعـی کردند و مطلبی به اثبات نرسـید. روز آخر از مهدی هاشمی دعوت شـد و در کمیسیون اظهار کرد به لحاظ کاری چندی قبل سـفری به نروژ داشـته اما هیچ تماسـی با شرکت اسـتات اویل نداشـته و هیچ اطلاعی پیرامون اتهامات ندارد. وی در کمیسیون سوگند یاد کرد این خبر صددرصد کذب است. این هیات به نروژ هم سفر کرد و دست آخر مشخص شد خود حسابدار این شرکت، متخلف بوده است.

پرده آخر

در روز آخر مجلس ششم، گزارش‌های زیر قرائت شد:

گـزارش کمیسـیون انـرژی درخصـوص تقاضـای تحقیق‌وتفحص از ماجرای رشـوه شـرکت اسـتات اویل و وضعیـت طرف‌های ایرانـی. گزارش کمیسـیون اقتصادی درخصـوص تحقیق‌وتفحص از عملکرد بانک‌های کشـور. گزارش کمیسیون صنایع ومعادن درخصوص تحقیق‌وتفحص از صنایع خودروسـازی کشـور. گزارش کمیسیون عمران درخصوص تحقیق‌وتفحص از صنعت هوایی کشور. گزارش هیات تحقیق‌وتفحص درخصوص حادثه شهرستان سمیرم و قرائت گزارش کمیسیون عمران درخصوص تحقیق‌وتفحص از حادثه انفجار قطار در نیشابور. مجلس ششم تلاش کرد در هر حوزه‌ای که لازم اسـت برای تحقیق‌وتفحص ورود کند و این راه را برای مجالس بعد از ششم باز کرد، حتی اگر اکثریت آن را اصولگرایان تشکیل دهند.

تحقیق‌وتفحص، به یک سنت برای مجالس بعد از ششم بدل شد

میراثی برای مجلس هفتم

طیبه میرحسـینی: به‌موجب اصل ۷۶ قانون‌اساسـی، «مجلس شورای اسلامی حق تحقیق‌وتفحص در تمام امور کشور را دارد». تحقیق‌وتفحـص به‌عنوان ابزاری نظارتی برای مجلس شـورای اسـلامی محسـوب می‌شـود که از طریق آن می‌تواند بخشی از وظیفه نظارتی خـود را در کنار وظیفه قانونگذاری اجرا کند. نمایندگان مجلس هفتم نیز از این ابزار قانونی اسـتفاده کرده و تحقیق‌وتفحص از نهادها، سازمان‌ها، شرکت‌ها و وزارتخانه‌های مختلفـی را مطرح و پیگیری کردنـد. در مجلس هفتم چیزی بیـش از ۲۱مـورد طـرح تحقیق‌وتفحص به تصویب رسـید که تحقیق‌وتفحص از دانشـگاه آزاد اسلامی، قوه قضاییه و صنایع خودروسـازی نمونه‌هایـی از آنها هسـتند که اکثـرا مربوط به دولـت خاتمی بودنـد. در واقـع در مقطع کوتـاه همزمانی این مجلس با دولت اصلاحـات، نمایندگان اصولگرا علاقه وافری به تحقیق‌وتفحص نشان دادند. همچنین دو طرح تحقیق‌وتفحص از هزینه‌های تبلیغـات نامزدهای دور نهم ریاسـت‌جمهوری و عملکرد شهرداری تهران که مربوط به ۳۵۰میلیاردتومان هزینه مفقوده در زمان تصدی احمدی‌نژاد به شهرداری تهران بود، در سال ۸۵ از سوی برخی از نمایندگان تهیه شد. این دو طرح که به‌نوعی مربوط به عملکرد محمود احمدی‌نژاد، رییس‌جمهور، چه در زمان تصدی بر شهرداری و چه مربوط به هزینه‌های انتخاباتی وی در انتخابات دوره نهم ریاست‌جمهوری بود، دو بار در صحن علنی مجلس مطرح شـد اما هر دو بار با رای مخالف نمایندگان مواجه شد. در گزارش زیر اطلاعاتی درباره این تحقیق‌وتفحص‌ها جمع‌آوری شده است. البته باید یادآور شد که با وجود تصویب طرح‌هـای زیاد، گزارش چندانـی در مورد آنها در مجلس هفتم ارایه نشد به‌طوری که از مجموع این طرح‌ها تنها گزارش مربوط به چند تحقیق‌وتفحص شـامل عملکرد وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشـاد اسـلامی، نفـت و مرکز امور مشـارکت زنـان، صنعت خودروسازی و امتحانات تخصصی آزمون دستیاری قرائت شد.

تحقیق‌وتفحص از صنایع خودروسازی

تحقیق‌وتفحـص از صنعـت خودروسـازی جـزو اولیـن تحقیق‌وتفحص‌هایی بود که از سـوی نمایندگان مجلس مورد بحث و بررسـی قرار گرفت. تقاضای این مورد توسـط سـعید ابوطالب در تاریخ ۱۴خرداد ۸۳ ارایه شـد اما از سـوی وی پس گرفته شـد و سـپس در تاریخ ۱۴بهمن ۸۴ با وجود اینکه در کمیسیون صنایع و معادن رد شـده بود، با ۱۲۹ رای موافق به تصویب نمایندگان رسید که ریاست آن بر عهده سیدمصطفی سیدهاشمی، نماینده مردم مراغه و عجب‌شیر بود.

حادثه جاده بم - زاهدان

در جلسه علنی دوم شـهریور ۸۳ مجلس شورای اسلامی، نماینـدگان ملت به تقاضای تحقیق وتفحـص از حادثه انفجار تانکر در جاده بم - زاهدان رای مثبت دادند و در تاریخ ۸۳/۷/۷ درخواست تحقیق‌وتفحص از وزارت راه و ترابری در این خصوص در کمیسیون عمران تصویب شـد که حبیب‌الله اسماعیل‌زاده ریاسـت آن را بر عهده داشت، گزارش نهایی تحقیق‌وتفحص از حادثه تصادف تانکر حامل سـوخت در پاسگاه ایست و بازرسی نصرت‌آبـاد جاده زاهدان - بم در تاریخ ۸۴/۳/۳ در صحن علنی مجلس شورای اسلامی قرائت شد.

تحقیق‌وتفحص از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی

کمیسـیون اجتماعی مجلس شورای اسـلامی درخواست تحقیق‌وتفحص از سـازمان مدیریت و برنامه‌ریزی را در چهارم مهر سـال ۸۴ بررسـی و تصویب کرد و پانزدهم همان ماه، در صحن علنی به تصویب نمایندگان مجلس رسید. ریاست هیات این تحقیق‌وتفحص را سبحان حسینی برعهده داشت.

تحقیق‌وتفحص از دانشگاه آزاد

از طرح‌هـای جنجالی مجلس هفتم بود که ریاسـت آن را علیرضا زاکانی بر عهده داشت. این طرح همان‌طور که از سوی هیـات تحقیق‌وتفحص گفته شـده با عدم همـکاری از جانب مسوولان دانشگاه روبه‌رو شده و از بررسی‌های خود بازماند. البته این مسوولان نیز هیات مسوول این کار را متهم به ورود از راه‌های غیرقانونی کردند.

تحقیق‌وتفحص از امتحانات آموزش پزشکی

تحقیق‌وتفحص از امتحانات تخصصی آموزش پزشـکی به درخواست علیرضا زاکانی نماینده تهران، در تاریخ بیست‌وهفتم آبان ۸۳ با رای موافق ۱۵۲نماینده به تصویب رسید.

تحقیق‌وتفحص از وزارت علوم

پیرو موافقت مجلس شـورای اسـلامی در جلسـه علنی ۸۳/۱۰/۲۷ بـا درخواسـت تعـدادی از نماینـدگان بـرای تحقیق‌وتفحص از وضعیت آموزشـی و پژوهشی دانشگاه‌های مختلف کشـور، اعضای این هیات در تاریـخ ۸۴/۱/۲۷ انتخاب و تحقیق‌وتفحص از دانشـگاه‌ها را آغاز کردند. محمد عباسـی، قربانعلی نعمت‌زاده، حسـن نوعی‌اقدم، حمید سعادت، محمد استکی، اسدالله عباسـی، فتح‌الله حسنوند، محمدعلی حیاتی، علیرضا زاکانی، عباسعلی رستمی و نفسیه فیاض‌بخش، ۱۱نفر عضـو هیات تحقیق‌وتفحـص بودند که درخصـوص وضعیت آموزشی و پرورشی در دانشگاه‌ها، سیاست‌ها، برنامه‌ها و عملکرد پیرامون آن، شرایط فرهنگی و سیاسی، صنفی و نحوه عملکرد مسوولان و مجموعه‌های مربوط به آن در وزارتخانه و دانشگاه‌ها، گزینش‌ها و انتصابات انجام شـده، معیارهـای خاص و مراجع تصمیم‌گیر درخصوص آن و نحوه عملکرد در ارتباط با تخصیص اعتبارات و هزینه‌کردن آن از وزارتخانه علوم، تحقیقات و فناوری تحقیق‌وتفحص کردند.

تحقیق‌وتفحص از قوه قضاییه

از طرح‌های پرسروصدای مجلس هفتم است که با ۱۶۵ رای موافـق در تاریـخ ۲۷ دی ۸۳ پس از حدود چهارماه بحث روی مطرح یا مطرح‌نشدن آن، به تصویب نمایندگان رسید. ریاست هیات تحقیق‌وتفحص از قوه‌قضاییه برعهده حسین نجابت بود و حسن کامران ریاست کمیته تحقیق‌وتفحص را بر عهده داشت.

ایـن تحقیق‌وتفحـص در راسـتای شفاف‌شـدن عملکرد قوه‌قضاییه درمورد مبارزه با مفاسد اقتصادی، بررسی گزارشات مربوط به بهره‌برداری شخصی برخی از قضات و مقامات قضایی از موقعیت‌های اداری و شغلی و نحوه نظارت بر سلامت مالی و اخلاقی کارکنان و قضات، بررسی نحوه برخورد با ناهنجاری‌های اجتماعی، پیگیری و بررسی گزارش‌های واصله درباره عملکرد ثبت اسـناد و املاک، حفاظت اطلاعات و سـازمان بازرسـی و سـازمان زندان‌ها، عملکـرد قوه در تکریم ارباب‌رجوع توسـط مسوولان، متصدیان و قضات، نحوه هزینه مبالغ مربوط به ماده ۱۹۱ قانون برنامه‌سوم توسـعه اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، نحوه اجرای فرامین مقام‌معظم‌رهبری در ارتباط با قوه قضاییه و عملکـرد قوه قضاییه در اجرای اصـل ۱۴۲ و اصل ۴۹ قانون اساسی» بود و این هیات با تشکیل سه کمیته، درخصوص مسایل حقوقی، مسایل اداری و مالی و سازمان‌های وابسته به قوه قضاییه کار خود را آغاز کرد. گزارش‌های حاصل از این تحقیق‌وتفحص در روزهای پایانی مجلس هفتم قرائت شد.

تحقیق‌وتفحص از سازمان ملی جوانان

در تاریـخ ۱۴بهمن ۸۳ به تصویب مجلس شـورای اسـلامی رسید. انطباق سیاست‌ها و عملکردهای سازمان با وظایف مصوب و اهداف ماده ۱۵۸، بررسی کیفیت پژوهش‌ها، بررسی سیاست‌ها و برنامه‌هـای مرکز درباره اوقات فراغت جوانان، بررسـی قراردادها و تفاهمنامه‌های سـازمان، بررسـی میزان توانمندی «ان‌جی‌او»ها و نقش سـازمان در ایجاد «ان‌جی‌او»ها، اعتبارات تخصیص‌یافته به «ان‌جی‌او»ها، رویکرد سـازمان در بسط و گسـترش «ان‌جی‌او»ها، بررسـی میزان شایسـته‌گرایی در عزل و نصب‌ها، میزان توجه به ارزش‌های فرهنگی و اسلامی و... از محورهای تحقیق‌وتفحص از این سازمان بودند. ریاست این هیات را عفت شریعتی برعهده داشت.

تحقیق‌وتفحص از وزارت فرهنگ و ارشاد

با ۱۱۰رای موافق از ۱۹۸رای‌دهنده به تصویب نرسـید. اما کمیسـیون فرهنگی مجددا آن را برای طـرح دوباره در صحن علنی ارایه کرد و در تاریخ ۸۴/۱/۲۱ به تصویب نمایندگان رسید. آرین‌منش ریاسـت این هیات را برعهده داشـت و بررسی میـزان انطباق برنامه‌هـا و عملکرد وزارت فرهنگ و ارشـاد با اهداف و وظایف قانونی وزارتخانه و اصول سیاست‌های فرهنگی جمهوری اسلامی، بررسی نحوه تخصیص یارانه و سایر حمایت‌ها و اطلاع‌رسانی در مورد چگونگی چاپ کتاب و برگزاری نمایشگاه کتاب به‌ویژه نمایشـگاه بین‌المللی، بررسـی چگونگی و میزان واردات کاغذ و نحوه تخصیص یارانه و علل گرانی کاغذ و بررسی عملکرد خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران از جمله محورهای تحقیق‌وتفحص به‌شمار می‌رفتند.

ادامه در صفحه ۹